

УРЯДОВИЙ КУР'ЄР

ВІВТОРОК, 18 СЕРПНЯ 2020 РОКУ

ЦІНА ДОГОВІРНА

№158 (6772)

ЦИТАТА ДНЯ

МАКСИМ СТЕПАНОВ:

«Нас чекає з 1 вересня підвищення заробітної плати нашим медичним працівникам: лікарям, медичним сестрам і молодшому медичному персоналу».

Міністр охорони здоров'я про початок процесу підвищення платні зокрема й у подальшому з 1 січня

Держспецзв'язку буде осучаснено

КИБЕРЗАХИСТ. Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації оптимізує структуру, позбудеться не властивих їй функцій, посилять кіберзахист об'єктів критичної інфраструктури. Такими стали підсумки наради з питань її реформування, яка відбулася під головуванням Прем'єр-міністра Дениса Шмигала.

Міністерство цифрової трансформації разом з Держспецзв'язку підготує і внесе пропозиції уряду з концепції реформування цієї структури, органів, закладів, підприємств і установ, що входять до сфери управління задля приведення її до сучасних вимог, повідомляє пресслужба Мінцифри.

Міністерству цифрової трансформації разом з Адміністрацією Держспецзв'язку доручено підготувати пропозиції Кабінету Міністрів щодо реорганізації Державного центру кіберзахисту та проекту рішення уряду про затвердження порядків формування переліку об'єктів критичної інформаційної інфраструктури, а також забезпечення функціонування системи кіберзахисту державних інформаційних ресурсів та об'єктів критичної інформаційної інфраструктури.

ЦИФРА ДНЯ

23,85

 млрд м³

становлять запаси природного газу в українських підземних сховищах. Це на 39% більше, ніж торік. ПСГ заповнено на 77%

Дітям пора до школи. А карантин?

Фото Володимира ЗАКІ

ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС. Що ближче 1 вересня, то вищий градус дискусій у соціальних мережах. Що думають науковці?

Білорусь нагадує нам про потребу посилення національної безпеки

Юрій МЕДУНИЦЯ,
«Урядовий кур'єр»

ГЕОПОЛІТИКА. Проводити паралелі між ситуацією у наших північних сусідів і українським Майданом не варто. Від слова «зовсім». Найголовніша відмінність полягає насамперед у тому, що білоруські протести не оформлено стратегічно, там відсутні справжні лідери. Крім того від тривалого правління «останнього диктатора Європи» та обурення фальсифікаціями на виборах, виступи громадськості не мають політичного навантаження, не окреслюють жодного напрямку руху країни в осяжній перспективі.

Хіба що є сенс говорити про роль Росії, де будь-яку дестабілізацію на теренах колишньої радянської імперії вважа-

ють загрозою імперії нинішній, старанно плеканий у Кремлі. І за будь-яких обставин він намагатиметься використати нестабільність для подальшого поглинання Білорусі. Оскільки за обома сценаріями перебігу ситуації — з Лукашенком чи без нього — саме РФ залишиться у вииграші, забезпечивши поглиблення свого геополітичного впливу на північному кордоні України.

Тим дивнішими видаються закиди на нашу адресу нинішнього очільника Білорусі, який у масовому народному протесті проти себе хибно вбачає втручання Заходу та український слід, вперто ігноруючи вуха Кремля, які стирчать за розхитуванням ситуації.

«У Мінську практично офіційно прозвучало, нібито керівництво України «наказує»

провести нові вибори в Білорусі. Це не просто відверта неправда. Це свідоме нагнітання. Свідомо провокативна поведінка. Для чого? Чи навіть не так: до чого тут Україна, якщо події стосуються суто Білорусі та внутрішньої недовіри? — відреагували в Офісі Президента України на безпідставні звинувачення. — Посиланням на ту чи іншу сусідню державу не можна заглушити голос багатотисячних протестів своїх співгромадян. Якщо довіри немає, — а світ бачить, що довіри й близько немає, — то цей дефіцит несправедливими звинуваченнями на адресу «керівництва іншої країни» не заповнити. Швидше можна викликати ще більшу недовіру».

Згадали в ОПУ й безвідповідальну позицію офіційного Мінська щодо звільнення «ваг-

нерівців». «Це, до слова, вибір держави, який абсолютно точно свідчить про її внутрішні цінності...»

Єдине, що хотілося б сказати білоруській державі: поважайте право співгромадян на життя, здоров'я та свободу. І на політичну зрілість. Від цього залежатиме не лише майбутнє Білорусі, а й майбутнє багатьох людей включно з будь-якими політиками».

А вітчизняне МЗС у відповідній заяві констатує, що офіційно оприлюднені підсумки виборів президента Республіки Білорусь не викликають довіри в білоруському суспільстві.

«Ми загалом поділяємо позицію, висловлену Європейським Союзом щодо виборів у Білорусі. Україна надзвичайно занепокоєна випадками не-

обгрунтованої жорстокості правоохоронців щодо громадян, які беруть участь у протестах, представників ЗМІ та іноземців, — йдеться в документі. — Закликаємо керівництво Білорусі не допускати подальших переслідувань за політичними мотивами своїх опонентів і тих громадян Білорусі, які вийшли на вулиці міст продемонструвати свою позицію, а також ретельно розслідувати всі факти неправомірного застосування сили проти мирних протестувальників. Україна вважає Білорусь особливо близькою країною і готова докласти усіх зусиль, щоб допомогти їй пройти цей складний етап без ослаблення суверенітету, врегулювати кризу з дотриманням основоположних прав і свобод громадян».

КУРСИ ВАЛЮТ/БАНКІВСЬКІ МЕТАЛИ

встановлені Національним банком України на 18 серпня 2020 року

USD 27.3061

за 100 доларів США

EUR 32.3741

за 100 євро

RUB 3.7121

за 10 рублів

AU 53455.79

AG 743.14

PT 26170.44

PD 59167.13

за 10 трійських унцій

АКТУАЛЬНА ТЕМА

Дітям пора до школи. А карантин?

Ольга СКРИПНИК
для «Урядового кур'єра»

Ще ніколи 1 вересня не викликало таких палких дискусій, як нині. Що робити: відкривати школи за календарем чи краще почекати, доки ситуація з COVID-19 настільки стабілізується, що зникнуть не лише «червоні», а й «помаранчеві» зони на епідемічній карті України? Це питання цікавить чи не кожну родину, адже у загальноосвітніх школах навчається близько 4 мільйонів дітей, з якими працюють майже 440 тисяч педагогів.

Як запевнив Прем'єр-міністр Денис Шмигаль, «навчальний рік, як і завжди, почнеться 1 вересня. Є певні спекуляції, що всі вчитимуться вдома, не відбуватиметься соціалізація дітей. Ми провели велику роботу, запустили підготовчі процеси в областях. У регіонах, де зафіксовано «червоний» рівень, буде діяти карантин такий самий, як і при інших епідеміях, наприклад, під час грипу».

На тлі липневої статистики захворювань на коронавірусну недугу це рішення сприйняли позитивно. Проте що ближче вересень, то вище рівень захворюваності. За даними МОЗ, до послаблення карантинних обмежень не готова столиця та ще вісім-дев'ять областей. Щоп'ятиці обіцяють переглядати ті показники, за якими райони й міста можуть переходити з однієї зони до іншої, що матиме наслідком послаблення або посилення карантинних обмежень. У багатьох країнах, зокрема ЄС, говорять про другу хвилю пандемії. Вочевидь, навчальний рік буде непростим.

Великі класи — великі проблеми

Особливості нового навчального року ми обговорювали з науковцями Інституту громадського здоров'я ім. О.М. Марзєсва Національної академії медичних наук України, оскільки вони беруть активну участь у підготовці всіх нормативів та регламентів, які стосуються дитячих закладів — дошкільних, шкільних, оздоровчих тощо. Саме фахівці, які займаються гігієною дітей, тобто запобіганням, профілактикою захворювань, наполягали, щоб кількість учнів не перевищувала 24 у молодших класах і 30 — у старших.

Наукові рекомендації було враховано, таку норму записано в новому законі про повну загальну середню освіту. Раніше вважали нормою навіть 40—45 учнів у класі, не беручи до уваги площу самих приміщень. Нині, коли діють карантинні обмеження, саме показник наповнюваності класів відіграє неабияку роль.

«Найскладніше буде організувати навчання у великих колективах. Необхідно створити умови, щоб потоки дітей не перетина-

лися, а учні дотримувалися маскового режиму, соціальної дистанції не лише на вході до школи, а й у класах, санітарних кімнатах, спортзалі, — пояснює заступниця директора інституту з наукової роботи професор Надія Полька. — Згідно з нормативами, класна кімната має бути площею не менш як 50 кв. м, заввишки 3 метри, добре провітнюваною. На учня має припадати близько 2 кв. м. На жаль, не скрізь дотримуються цих стандартів — то кімнати менші, то наповнюваність більша за норму.

За даними Міністерства фінансів, яке опрацювало величезний масив інформації, що стосується освітніх закладів, кількість загальноосвітніх шкіл скорочується, а кількість класів збільшується. 2018 року була 14 771 школа, де навчалася майже 3 мільйони 884 тисячі школярів. Статистика 2019 року свідчить, що закрито майже 600 шкіл: залишилося 14 175. Кількість учнів збільшилася до 3 мільйонів 963 тисяч. Нині 4 тисячі шкіл, у яких наповнюваність класів 20—30 учнів, та понад 520, де у класах більш ніж 30 дітей.

У школах завжди були жорсткі вимоги до чистоти, а в умовах пандемії треба не просто проводити вологе прибирання, а й регулярно дезінфікувати поверхні, яких усі торкаються: парті, дверні ручки, вимикачі, підвіконня, поручні тощо. Набагато складніше це проводити в комп'ютерних класах, майстернях, спортзалах та роздягальнях. Варто подумати, коли і за яких умов відкривати їх для учнів.

Найважче буде організувати навчальний процес, щоб школярі дотримувалися соціальної дистанції. Якщо класи переповнені, цього досягти неможливо. Щоб убезпечити дітей від тисняви у вестибюлі, у коридорах та санітарних кімнатах, необхідно ввести гнучкий розклад, щоб уроки в різних класах починалися не водночас, а з інтервалом 15—20 хвилин. Доведеться організувати навчання у дві чи навіть три зміни. Обов'язкова умова: молодші класи мають навчатися лише у першу зміну».

Щоб діти не залишилися голодними

Нині увага освітян прикута до організації навчального процесу за новими правилами. А що буде з харчуванням школярів? Науковці наголошують, що кожен учень обов'язково має отримувати гарячий обід, адже він становить майже 50% денного раціону дитини. В умовах карантинних обмежень це непросто організувати. Але й переходити на бутерброди, продавати печиво чи сухарики — теж не вихід. Як організувати процес так, щоб протягом перерви діти встигли помити руки, по-

Найскладніше буде організувати навчання у великих колективах

обідати і не запізнитися на урок? І все це з дотриманням дистанції.

«Дошкільні дитячі заклади першими почали працювати після карантину, там теж було багато питань. Та якщо в дитсадках упоралися, то і в школах зуміють усе організувати, — переконана завідувачка науково-координаційного відділу кандидат медичних наук Ольга Рудницька. — Щоб не було довгих черг, доведеться ввести гнучкий розклад уроків, продовжити тривалість перерви. Руки можна не лише мити, а й обробляти санітарним засобом, щоб не стояти в черзі до умивальника. Дотримуватися дистанції можна, якщо за столом сидітиме

ті, вміння вчасно виявляти слабкі місця та швидко на це реагувати.

Для здоров'я дуже важливо, щоб дитина випивала за добу 1,5—2 літри води, не рахуючи соків та інших напоїв. У багатьох школах було встановлено фонтанчики з питною водою. Тепер через загрозу коронавірусу ними не можна користуватися. Так само не підходить і звичний варіант, коли у класі ставили тацю із чашками питної води. Можна використовувати лише одноразовий посуд. Найкраще, якщо дитина братиме з дому пляшечку з водою. Слід заздалегідь продумати, як вимірювати температуру у працівників школи. Зазвичай говорять про

Щоб убезпечити дітей від тисняви у вестибюлі, коридорах та санітарних кімнатах, необхідно ввести гнучкий розклад, щоб уроки в різних класах починалися не водночас, а з інтервалом 15—20 хвилин.

менше дітей, ніж зазвичай. Очевидно, харчування, як і навчання, буде проходити в кілька змін.

Дуже важливо, щоб усі співробітники мали санітарні книжки, вчасно проходили медичні огляди. На роботі вони зобов'язані дотримуватися маскового режиму, носити спецодяг, користуватися рукавичками. Тестування на COVID-19 не замінюють інші види обстежень, які підтверджують, що працівники харчоблоку не мають шлунково-кишкових, інфекційних захворювань.

Людський чинник дуже вагомий. Необхідно домагатися, щоб ніхто не приховував інформації про надзвичайні ситуації, спалахи захворювання, харчові отруєння тощо. Директор школи зобов'язаний повідомляти про такі випадки у лабораторний центр або відділення Держпродспоживслужби, а не намагатися розв'язати проблему самотужки. Тут повинні долучатися медики, зокрема епідеміологи, які мають відповідну кваліфікацію і знають алгоритм дій. Робота в нових умовах потребує особливої зосередженос-

те педагогів, але у школах багато інших фахівців — майже третина трудового колективу.

Масковий режим теж потребує уваги. Звичайну маску можна використовувати не більш як три дні, потім слід її замінити. Тож і дорослим, і дітям на день потрібно не менш як 2—3 штуки. Якщо школа велика, то вже за кілька днів назбирається купа використаних масок, яких можна просто викинути у сміттєвий бак. Їх потрібно десь складати, потім вивозити на утилізацію. А для цього необхідно мати договір з компанією, яка утилізує медичні відходи. У містах це простіше зробити, а в сільській місцевості над цим доведеться подумати».

Дистанційне навчання і депресія

Що ближче 1 вересня, то вищий градус дискусій у соціальних мережах. Батьки вихлюпують емоції, згадуючи недобрим словом жорсткий карантин. Щодо відкриття шкіл позиції різні. Хтось виступає за повер-

нення у класи, комусь подобається дистанційне навчання, є й ті, хто пропонує не ризикувати, доки не пройде друга хвиля коронавірусу. Прогнозів розвитку пандемії багато, насправді ж ніхто не знає, як поведеться вірус. А рішення потрібне вже зараз: відкривати школу чи зачекати?

«Навчальний рік, як завжди, має розпочатися 1 вересня. Але до відкриття кожної школи слід підходити диференційовано, — наголошує Надія Полька. — По-перше, слід дотримуватися розподілу на карантинні зони. Якщо місто чи область у «червоній» зоні, навчатися доведеться дистанційно. По-друге, адекватно реагувати, якщо населений пункт переміщається із «зеленої» зони в «помаранчеву», а особливо «червону». Ніхто не застрахований від спалахів хвороби, тому готовність до надзвичайних ситуацій має бути високою. По-третє, зробити все, щоб зменшити переповнені класи, аби в них навчалася не більше учнів, ніж передбачено.

Має значення те, де розташована школа — у селі, містечку чи мегаполісі. У великих містах учні їдуть з різних районів, користуючись громадським транспортом. У сільській місцевості шкільний автобус об'їжджає села, збираючи дітей, що теж займає чимало часу. Транспорт — теж чинник ризику. Не відомо, коли і як там проводять дезінфекційні заходи, чи обробляють сидіння й поручні, чи всі дотримуються дистанції та маскового режиму. З усім цим можна впоратися, це не привід для того, щоб відтермінувати відкриття шкіл.

Запровадження дистанційного навчання під час жорсткого карантину було вимушеним. Одна з найбільших проблем, яка виникла під час карантинних обмежень, — гіподинамія та соціальна ізоляція. Наша лабораторія соціальних детермінант здоров'я дітей, якою керує доктор медичних наук Світлана Гозак, провела масштабне дослідження «Режим дня, дистанційне навчання та психологічні особливості школярів 1—11 класів під час карантину». Як це вдалося? Використовували онлайн-

платформу, соціальні мережі, електронну пошту тощо. Керуючись настановами ВООЗ та рекомендаціями провідних науковців у галузі гігієни дитинства, з якими колегіально спілкуються, підготували і розіслали в усі регіони України величезну кількість анкет, які складалися із шести блоків і містили майже 80 запитань. Відповісти попросили дітей і батьків. Отримали майже 1000 заповнених анкет. Їх могло бути більше, проте не в усіх населених пунктах є надійний інтернет. Усі учасники анкетування підписали інформовану згоду, а для підтвердження валідності опитувальника проводили і повторне анкетування через 2—4 тижні. Дослідники отримали інформацію не лише від родин, які живуть у містах-мільйонниках, а й від тих, що живуть у селах з півтора сотнями людей. Дослідження триває, є лише попередні дані.

Діти розділилися на три групи. Перша мала низький рівень соціальної ізоляції, тобто періодично виходили з дому, з кимось зустрічалися. Друга весь час перебувала вдома, прогулянки лише в межах власного подвір'я. А третя — самітники. Ніде не бували, ні з ким не контактували, тобто мали високий рівень соціальної ізоляції. Серед старшокласників цієї групи дівчат майже у п'ятеро більше, ніж хлопців. Це пояснює зростаюча рівня тривожності та депресії у школярів, подекуди цей показник збільшився удвічі.

Дистанційне навчання, яке спочатку діти сприйняли як додаткові канікули, по-різному вплинуло на психологічний і фізичний стан. Багато старшокласників починають, що їм недостатньо спілкування лише з учителем. Тому заняття чи консультації у вигляді онлайн-конференцій підтримали 100% тих, хто заповнив анкету. Це дає відчуття живого спілкування, змушує бути активним, допомагає побороти депресивний настрій. Висновок очевидний: дітям пора до школи.

Якщо чітко дотримуватися правил, то навчання триватиме весь рік. А коли їх ігноруватимуть, цілком імовірно, виникатимуть спалахи COVID-19, як це трапляється у гуртожитках університетів, дитячих інтернатних закладах чи дитсадках. І знову карантин, дистанційне навчання. Як цьому запобігти? Передусім проводити роз'яснювальну роботу не лише з дітьми, а й з батьками. Якщо в родині відповідально ставляться до навчання дитини, пояснюють, вимагають, то й результат буде позитивним. Якщо ж старші ігнорують маски, не дотримуються соціальної дистанції в людних місцях, а повернувшись додому, не вважають за потрібне ретельно помити руки, діти копіюватимуть їхню поведінку і вдома, й у школі».

фото з сайту 5632.com.ua

ФІНАНСИ

Чи варто приватизувати спиртові заводи

ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА. *Наміри передати у приватні руки галузь, яка щойно стала давати прибуток і засвідчила ефективність під час пандемії, дивують*

Володимир КОЛЮБАКІН,
«Урядовий кур'єр»

Нагадаємо: з 1 липня 2020 року набули чинності зміни до закону про державне регулювання виробництва та обігу спирту і деяких інших підакцизних товарів. Згідно із цими змінами, державну монополію на виробництво спирту скасовано. На думку авторів закону, це має сприяти виведенню ринку спирту та лікєро-горілчанних виробів з тіні й формуванню цивілізованого ринку цієї продукції.

Чому затрималася лібералізація

Відтепер надано можливість виробляти спирт підприємствам будь-якої форми власності, якщо вони отримають необхідну ліцензію від Державної податкової служби. Так само сподіваються й поповнити бюджет: не лише за рахунок продажу підприємств і видачі ліцензій, а й завдяки припиненню незаконного неоподаткованого обігу спирту. Крім того, з 1 липня вже наступного року дозволено будівництво та введення в експлуатацію нових підприємств із виробництва спирту.

Дехто навесні нарікав, чому скасовують державну монополію аж у липні, а не раніше. Однак причини цього зрозуміти неважко: протиепідемічні заходи потребували великих обсягів спирту для виробництва дезінфекційних засобів у стислі терміни і головне — за доступними цінами. Певна річ, виконати таке завдання могли тільки державні підприємства.

Приватники сподівалися скористатися нагодою й підняти ціни до небес, але їм такої можливості не дали. Тому й досі трапляються ображені, які нарікають нібито на

Фото Володимира ЗАКИ

Очікується, що в галузі буде створено щонайменше пів тисячі робочих місць

порушення закону, а насправді — на втрачені надприбутки.

Щоправда, з 1 липня 2020 року державну монополію таки скасовано, але мети, на яку багато хто сподівався, не досягнуто. Аджє з ринку спирту не усунуто головного конкурента приватних виробників — державу. Роздержавлення підприємства «Укрспирт» перенесено із 1 липня на жовтень (у фінансовому комітеті Верховної Ради спочатку пропонували 1 січня, але передумали).

Змова чи об'єктивна необхідність?

Таке рішення багато хто з діячів спиртової та горілчаної галузі розкритикував і побачив у ньому лобіювання інтересів виробників нелегального спирту на державних підприємствах, які мають сильну підтримку у владних колах, зокре-

ма серед народних обранців. Але ми не прихильники конспірологічних теорій і причину вбачаємо набагато простішу: друга хвиля пандемії коронавірусу вже перетворюється з песимістичного прогнозу на об'єктивну реальність.

У такому разі знову виникне підвищена потреба у дезінфекційних засобах, а хто її задовольнить? Приватники? Вони можуть, але ж за яку ціну... Додамо, що спирт — компонент багатьох ліків, і підвищення його ціни, яке неодмінно відбудеться після приватизації галузі, викличе чергове подорожчання в аптеках і відповідно спалах невдоволення населення перед місцевими виборами. Воно комусь треба? Ось і вирішено було приватників на ринок допустити, але й державні підприємства залишити як подушку безпеки. Не таке вже нерозумне рішення.

За стиною держави

Як зауважив в.о. директора ДП «Укрспирт» Сергій Блескун (до речі, чому досі в.о., адже з викликами під час пандемії його підприємство впоралося на відмінно?), в Україні є горілчані заводи, які майже не закуповують у його підприємства спирт, а горілку виробляють у великих кількостях. За 12 останніх років тінювий обіг спирту зріс із 10 до 55%. Через це бюджет України щороку втрачає 8—10 мільярдів гривень.

Натомість від діяльності державного підприємства — самі прибутки. У першому кварталі цього року прибуток Укрспирту сягнув 9,3 мільйона гривень, у два з половиною рази більше порівняно з таким самим періодом торік, за попереднього керівництва. Також застосовано технічні засоби задля припинення крадіжок на державних підприємствах. 16 заводів оснащено комплексними системами відеоспостереження, які працюють цілодобово у режимі реального часу і відкриті для перегляду працівникам податкової служби.

І зрештою звільнено кількох директорів заводів, яких запідозрено у причетності до нелегального обігу спирту. Матеріали про діяльність попереднього керівництва ДП, отримані за підсумками аудиту підприємства, передано до правоохоронних органів. Тобто теперішнє керівництво Укрспирту засвідчило, що державне підприємство може бути прибутковим, дер-

жавна власність не така вже погана за визначенням, як нас намагаються перекопати. До того ж, у кризових ситуаціях на державні підприємства перша надія. Приватники якщо й допоможуть, то не задарма.

Отже, з усього цього можна зробити висновок, що державні підприємства слід залишити навіть після появи приватних. Натомість недавно заступник голови Фонду держмайна Тарас Єлейко повідомив про намір восени приватизувати 78 спиртових заводів.

Навіщо? Для боротьби з незаконним обігом спирту? Справді, він є, і в чималих обсягах: за даними ДФС, на 17 липня податкова міліція вилучила з незаконного обігу понад 1,5 мільйона літрів спирту і майже 5,6 мільйона літрів алкогольних напоїв — усе разом на суму майже 600 мільйонів гривень. Прикрито шість нелегальних спиртозаводів та 67 незаконних пунктів із розливу контрафактних спиртних напоїв.

Але ж звідки взялася думка, нібито приватний виробник не виготовлятиме не обліковану продукцію, аби не сплачувати за неї акциз? Сам по собі статус приватної власності такої гарантії не дає, навпаки, можуть бути проблеми з обліком, адже буває, що на приватні підприємства не пускають державних перевіряльників. Тому відтермінування приватизації Укрспирту не вважаємо неправильним — хай побуде певний час разом із приватниками, а там побачимо, хто кого.

P.S. 12 серпня Кабінет Міністрів ухвалив постанову «Про затвердження Програми реформування та розвитку спиртової галузі на 2020—2030 роки». Варто зауважити, що нині йдеться лише про приватизацію вже існуючих державних підприємств галузі, дозволу створювати нові підприємства очікують наступного року.

У правовому полі — собі дешевше

ГРОШІ. *«УК» з'ясував, чи порушують банки закон про фінмоніторинг*

Олег ГРОМОВ,
«Урядовий кур'єр»

Відомо, що навесні й на початку літа Нацбанк України, виконуючи закон про фінансовий моніторинг, виписував чималі штрафи банкам за порушення цього документа.

Було оштрафовано майже на 3 мільйони гривень РВС Банк, банк «Український капітал» — на 800 тисяч, Укрексімбанк — на 600 тисяч гривень. У процесі перевірок виявилось, що ці фінустанови порушили законодавство на предмет запобігання легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, або щодо фінансування тероризму і розповсюдження зброї масового знищення.

Саме це є основним посилком закону про фінансовий моніторинг. Насамперед у цих ситуаціях шлося про конкретні трансакції (або провели) юридичні особи — клієнти цих банків.

«Урядовий кур'єр» з'ясував, чи такі порушення і відповідні штрафи

всередині літа масові для банків.

Знайди кінцевого власника

Спершу про головне: банки навідріз чи майже так відмовляються коментувати це важливе питання. Чому? У пошуках відповіді треба заглибитися у сам закон.

За словами керівника практики податкового планування міжнародної юридичної компанії SBSB Дениса Грищенка, основне завдання всіх фінустанов, а це не лише банки, а й ломбарди, мікрофінансові організації, кредитні спілки тощо, — чітка ідентифікація та верифікація їхніх клієнтів. Фінансові установи повинні з'ясувати кінцевого бенефіціарного власника. Тут банки та інші інституції мають зазирнути до державних реєстрів та інших джерел, точніше, перевірити інформацію, яку надає клієнт банку чи фінустанови.

Звісно, що завдання не з легких.

З другого боку, банкам та іншим фінустановам стало легше: новий закон значно збільшив порогову суму операцій, які потрібно відстежувати, — раніше було 150 тисяч гривень. Та й критеріїв, за якими це роблять, тепер лише чотири, а не 17. Звісно, що залишили операції з офшорами, готівкою та переведення коштів за кордон.

На засіданні в Нацбанку можеш себе виправдати

Та є інша цукерочка для банків від законодавців. За словами виконавчого директора Незалежної асоціації банків України Олени Коробкової, з ініціативи банків НБУ оновив порядок застосування заходів впливу.

«Тепер Нацбанк запрошує представника фінустанови на засідання правління або комітету з питань нагляду та регулювання діяльності банків, нагляду (оверсайту) пла-

тижних систем. Під час цього засідання представник фінустанови зможе дати пояснення або висловити заперечення щодо заходу впливу. Це сприятиме діалогу банків і регулятора щодо характеру та причин порушень», — зазначає Олена Коробкова «Урядовому кур'єру». До речі, вона не вірить, що закон про фінансовий моніторинг можуть масово порушувати фізичні особи. Стосується він фактично юридичних, які теж порушують його нечасто.

Однак поспілкувавшись із керівником однієї з фінансових установ, яка теж повинна виконувати вимоги закону, «Урядовий кур'єр» дійшов висновку, що це не зовсім так.

«Закон цей абсолютно нормальний, і я його підтримую. Проте клієнти нашої фінансової установи — фізичні особи, які пере- раховували понад 400 тисяч гривень (а часто суми значно менші) підпадали під чинність цього документа. І не відомо з яких причин трансакції прикри-

валися, пояснень жодних не було. Як і не було порушень законодавства. І так у нас за цей час бувало кілька разів», — сказав керівник установи.

Хоч на ці дорікання Олена Коробкова надає слушну відповідь: значить, не всі документи клієнт фінустанови надав, можливо, він просто не міг підтвердити джерела походження своїх грошей. Як відомо, в нашій країні часто саме фізичні особи не можуть цього підтвердити.

До речі, саме це може стати вирішальним чинником відмови, приміром, фізична особа переказує суму, що перевищує 400 ти-

сяч гривень. Але проблем у цьому немає: можна поділити один великий переказ на два менших.

Куди більше слід лякатися обсягів юридичних осіб, особливо якщо вони пахнуть війною та зброєю, або офшорних коштів.

Закон про фінмоніторинг від 2020 року працює. Штрафування фінансових установ за його порушення не стали масовими. А можливо, потенційні порушники хочуть бути законослухняними? І тоді не зрозуміло, чому банки так неохоче коментують цей закон, якщо порушень мало і штрафів на них також мало.

ДОВІДКА «УК»

8 квітня 2020 року набрав чинності Закон України «Про запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення». Новий закон спрямовано на реалізацію рекомендацій групи з розроблення фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF). Згідно з документом, збільшується поріг зі 150 тисяч до 400 тисяч гривень для фінансових операцій, про які суб'єкти первинного фінансового моніторингу зобов'язані інформувати Держфінмоніторинг.

ЗВУЧИТЬ ГОРДО!

Острівець добробуту на Полтавщині

ДОСВІД. Такий створили у Воскобійниках Шишацького району трудівники місцевого сільгоспідприємства

Олександр КРЮЧКОВ,
«Урядовий кур'єр»
(фото автора)

У маршрутку зайшов поліцейський, стоячи у дверях, уважно оглянув пасажирів, поставив кілька запитань водієві і, побажавши всім щасливої дороги, вийшов. «Полтавського терориста шукають, — почув позаду жіночий голос, — але навряд чи знайдуть, бо шість днів уже минуло — він давно вже втік. А ви що про це думаете?» — пасажирка звернулася вже до мене.

«А я про терориста зовсім не думаю, — повернувся до незнайомки. — Мене більше в цю хвилину турбують жнива. Іду з Воскобійників Шишацького району — там все вже скошили та обмолотили. Але дорогою бачив, що в інших господарствах зернові ще в полі».

Попутницю ця інформація не зацікавила, і вона, втупившись у мобільний телефон, опустила голову.

Живемо різними життями

Навмисне розпочав черговий матеріал (сьогодні звучатиме гордо в моєму проєкті СТОВ «Воскобійники» Полтавської області) з розмови в маршрутці. Під враженням від побаченого в Шишацькому районі мене після візиту поліцейського в маршрутку не покидала впродовж усієї поїздки до Києва думка, що українці живуть ніби паралельними життями. Одна частина — ті, хто щодня напружено працює: вирощує хліб, доглядає худобу, виробляє промислову продукцію тощо. Інша лише намагається показати решті громадян свою нібито значущість. І жодної користі державі вона не приносить, але полює щодня повчати трударів.

Особливо активно ця частина вчителів бере участь у різноманітних телешоу. Про полтавського терориста, який 23 липня захопив у заручники поліцейського (що ж це за стражі порядку, які навіть себе не можуть захистити від бандитів?), знає вся Україна. А вже з ранку й до вечора про терориста, як і про недоумка, котрий прославився на Волині, захопивши 21 липня рейсовий автобус із 13 пасажирами, розповідали майже всі українські ЗМІ. А ось про заслуженого працівника сільського господарства України, нагородженого Почесною грамотою Міністерства аграрної політики, кавалера орденів «За заслуги» II та III ступенів, генерального директора СТОВ «Воскобійники» Валерія Капленка, в господарстві якого ОАЕ купують м'ясо, а Ізраїль — молоко, знають хіба що в Шишацькому районі і ще, може, в Полтаві, бо він депутат обласної ради.

Несправедливо це і ненормально. Країна, яка себе поважає, робить популярними не терористів, збочен-

Доїльна зала «Карусель» марки GEA DairyRotor T8900, де одночасно доять 32 корови, — гордість господарства

ців, п'яних водіїв-убивць, а людей праці. У нас же аграріїв згадують хіба що в третю неділю листопада, коли відзначають День працівників сільського господарства.

«Карусель», «Паралель»...

Своїми матеріалами намагаюся віддати належне саме трудівникам. Тому їду у відрядження збирати інформацію не про відступника, який злетів з катушок, а про українців, схожих на Валерія Капленка. І від цього, повірте, отримую насолоду. Бо спілкування із простими, щирими, чесними, скромними людьми додає сил та енергії. А ще віри в те, що в нас буде все гаразд.

Валерій Іллєч керує СТОВ «Воскобійники» вже 36 років. Упродовж цього часу він не лише зберіг колишній колгосп «Шлях до комунізму», а й приєднав спочатку до КСП, а потім до СТОВ «Воскобійники» 13 сіл, 3,5 тисячі пайовиків яких довірили йому та його команді обробляти майже 7 тисяч гектарів власних земель.

Агроном за освітою, Валерій Капленко, звісно ж, міг не морочити собі голову і засіяти орендні паї, як це роблять чимало новоспечених господарів, наприклад кукурудзою. Ця культура дуже популярна нині на внутрішньому й зовнішньому ринках і дає, стверджують фахівці, хороші прибутки. Але Валерій Іллєч — лю-

дина іншого складу характеру: він ще змолоду не був рвачем, а дбав про інших. Через те і дослужився, як кажуть, від простого тракториста колгоспу імені Орджонікідзе Шишацького району до генерального директора СТОВ «Воскобійники». Пан Капленко живе перспективою, а не одним днем, і досі: коли в інших господарствах загрозливими темпами вирізали ВРХ та свиней, «Воскобійники» майже вдвічі збільшили стадо, довівши поголів'я худоби до 6 тисяч.

— А це гарантована робота для селян у наших населених пунктах, а їх у господарстві нині 451, — розповідає Валерій Іллєч. — Наше тваринництво — це сучасні високотехнологічні комплекси європейського зразка. З гордістю можу сказати, що доїльна зала «Карусель» марки GEA DairyRotor T8900 в селі Носи, де одночасно доять 32 корови, за технічним оснащенням друга в Європі, перша — Нідерландах. Її ввели в експлуатацію у червні 2019 року. А на центральній садибі у Воскобійниках у 2014-му побудували потужний тваринницький комплекс на 1200 голів з однією з найбільших в Україні доїльною залогою типу «Паралель» на 60 (30х30) місць, де працюють лише дев'ять доярок у дві зміни. Таких доїльних залів в Україні немає.

Очі у Валерія Капленка світяться від задоволення. І

на це є причини: нові технології в рази підвищили продуктивність худоби. Якщо на початку 2000-х «Воскобійники» надаювали по 12—15 тонн молока за день, то тепер — 65,2 тонн. У планах товариства — будівництво в селі Носи додаткових виробничих приміщень, що в підсумку дасть змогу господарству доїти за добу понад 75 тонн молока європейської якості. Ним уже зацікавилися ізраїльтяни: після ретельної перевірки якості продукції, вивчення біографії місцевих корів іноземці визнали молоко СТОВ «Воскобійники» екологічно чистим продуктом найвищої якості.

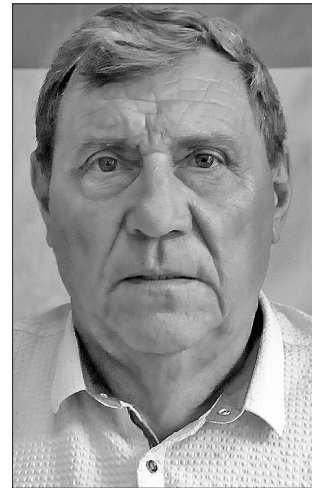
— Експортуємо в ОАЕ бичків за ціною 53 гривні за кілограм живої ваги. А в Казахстан, Узбекистан продаємо теличок по 2000 доларів за тварину, — приєднується до розмови головний зоотехнік господарства Галина Євченко. — Усе це дає змогу господарству розвиватися і підвищувати продуктивність худоби. Надії молока від корови у нас зросло до 9 тисяч кілограмів на рік. Тварини перебувають на безприв'язному утриманні, на 100% забезпечені виробленими на наших полях кормами.

У 2017 році в господарстві запрацював власний комбікормовий завод, де виробляють широкий асортимент комбікормів для великої рогатої худоби різних вікових груп. Для годівлі худоби не

використовуємо консерванта та інших шкідливих добавок. Щороку закладаємо 45—50 тисяч тонн силосу, 16 тисяч тонн сінажу, майже тисячу тонн сіна. Щоб отримати високоякісне м'ясо, використовуємо найсучасніші ветеринарні препарати. І якщо раніше цю роботу проводили за державні кошти, то тепер усі щеплення робимо за власний рахунок. На профілактику захворюваності тварин витрачаємо майже 7 мільйонів гривень на медикаменти, а всього — до 12 мільйонів.

Імпортна техніка

Що ж стосується рослинництва, то СТОВ «Воскобійники» і тут попереду багатьох господарств не лише Шишацького району, Полтавської області, а й України загалом. Соняшник по соняшнику в товаристві не

Валерій Капленко керує господарством 36 років

сіють, а дотримуються сієвими. Для підвищення врожайності місцеві агрономи застосовують сучасні технології, що дають змогу, з одного боку, підвищити економічну ефективність (рентабельність господарства становить 30—35%), а з іншого — відповідати сучасним екологічним стандартам. Значну увагу приділяють у Воскобійниках впровадженню органічного землеробства, що позитивно впливає на родючість ґрунтів.

— Допомогає всі агротехнічні заходи проводити вчасно і в повному обсязі високопродуктивна іноземна техніка, — додає головний агроном господарства Сер-

гій Воскобійник. — Жнива, наприклад, провели трьома комбайнами John Deere за 20 робочих днів. Зібрали 10 770 тонн збіжжя. Озимої пшениці з 1390 гектарів — 7596 тонн. У середньому вийшло по 55—65 центнерів з гектара. Механізатори, водії господарства працюють на нових тракторах John Deere, самоскидах Scania, навантажувачах Manitou, імпортованій ґрунтообробній та посівній техніці, яку оновлюємо через кожні 5—7 років.

— І все це, завдяже, за власні кошти, — підсумовує Валерій Капленко. — Держава обіцяла компенсувати будівництво сучасних молочно-комплексів, але повернула лише мізерну частину витрачених коштів. Але господарство й далі будує, бо без цього не можна. У 2019-му для цього взяли 70 мільйонів кредитів під 22%. Цього року — вже 30 мільйонів під 13%. Але найбільше мене непокоїть несплати земельного податку: у СТОВ «Воскобійники» він найвищий не лише в районі, області, а й Україні, — 6,5 тисячі гривень за гектар.

Наші люди отримують пристойну зарплату і платять найбільший ПДФО на гектар землі в Україні. Але чому для фермера, який узяв у бабусі пай і каже, що самостійно його обробляє, податковий гектар обходиться лише в 200 гривень? Мене шість разів обирали депутатом Полтавської обласної ради, нині я голова комісії з АПК та землі. Пропонував уже не раз встановити середній податок за гектар, скажімо, від 1600 до 2100 гривень для всіх. Бюджет від цього б отримав значні кошти.

Соціально відповідальний

Ми близько години розмовляли з Валерієм Капленком у конторі. А потім з фахівцями господарства я пройшов на поля, ферми. Вразив не лише порядок на виробництві, а й позитивний настрій трудівників.

Села господарства мають дуже охайний вигляд: у Воскобійниках нові школа, фельдшерсько-акушерський пункт, будинок культури, спортивний майданчик із твердим покриттям, Свято-Іллінська православна церква. Внутрішньосільські дороги тут асфальтують здебільшого за кошти господарства. Товариство співфінансує разом із громадою та районом будівництво доріг державного значення, на що витрачено вже понад 5 мільйонів гривень. Будують у Воскобійниках і житло для працівників — три будиночки та вісім квартир для фахівців.

Одне слово, СТОВ «Воскобійники» росте, розвивається і живе нормальним, а не вигаданим життям. Більше б таких колективів в Україні — якою б успішною була наша держава!

Головний агроном Сергій Воскобійник (ліворуч) завжди дає добру раду, яку механізатор Ігор Коробейник цінує

На фермі обіднє доїння: чотири доярки порали одночасно 60 корів

